

3. Sejitqazy P.B., Abdirkenova A.Қ. Mediabilim өmir bojy bilim aludyң basty sharty retinde // *Materials of the III International Scientific - Practical Conference Integration of the scientific community to the global challenges of our time. Volume III. – Japan Kyoto, 2018. – 105-112 p.*
4. Hmel' N.D. Birtytas pedagogikalық processti zhүzege asyрудың teoriyasы men tekhnologiyasы: Оқу құралы (Ұстаздар, aspirantтар мен magistrantтарға, studentтер мен мектеп мұғалімдеріне арналған көмекші құрал) / Audarған K.S.Usпанov – Almaty: Fylym, 2003. – 130bet. B.7.
5. Әлімов А.Қ. Interbelsendi әдістемелі мектепте қолдану: Оқу құралы. – Almaty, 2015. – 180 bet. B.4.
6. Bekova S.M zhәne t.b. Ақпараттық мәдениет негіздері: Оқу құралы / Bekova S.M., Yakupova R.I., Tastanbekova G.N. – Almaty: Bastau baspasy. – 2011. – 232 b. B. 15.
7. Bejnbrizh ZHejson, Gok Nikola, Tajnan Liz. Media zhәne zhurnalistika: - Almaty: «Ұлттық аударма byurosы» қоғамдық қор, 2019. – 542 bet. B. 17.
8. Chiara Succi & Magali Canovi (2020) Soft skills to enhance graduate employability: comparing students and employers` perceptions, *Studies in Higher Education*, 45(11): 1-14 DOI:10.1080/03075079.2019.1585420
9. Urmashева B.A. Kriterialdy bәzәlau tekhnologiyasы: Оқу құралы. – Almaty: «SSK» baspasy, 2019. – 140 bet. B.5.
10. Ermentaeva A.R. ZHоғары мектеп psihologiyasы: Оқулық – Almaty: ZHSHS RPBK «Dәuir», 2012. – 492 bet. B.143.
11. Dyjsenbaev A.Қ., SHashtyғarin M.M. Kәсіptik оқуы zhүjesindegi pedagogikalық menedzhment. Оқу құралы. – Almaty, SSK, 2019. – 136 bet. B.54.
12. Shweta Mishra. Social networks, social capital, social support and academic success in higher education: A systematic review with a special focus on `underrepresented` students // *Education Research Review. – Volume 29, December 2019, 100307 DOI:10.1016/j.edurev.2019.100307*
13. Тұрғынбаев Ә. Logika: zhоғары оқу орындарының гуманитарлық факл'tetteriniң studentтерine zhәne gimnaziyalar мен licejlerdiң оқушыларына арналған оқу құралы: - Almaty, «Bilim», 2000. – 176 bet. B.20.
14. Іманқұлов N.N. Ojlau turaly ojlau. – Almaty, 1998. – 206 bet. B.3.
15. Bұзаубақова K. ZHаңа pedagogikalық tekhnologiya. – Almaty: ZHазushy, 2003 zhыл. – 144-148-bb.
16. SHunk Dejl H. Оқуы teoriyasы: Bilim беру көkzhiеgi. – Almaty: «Ұлттық аударма byurosы» қоғамдық қоры, 2019 zhыл. – 608 bet. B.112.
17. Тұрғынбаев Ә., Esimhanov T., Raev D. «Logika», Almaty, ZHeti zharғy, 1996, – 14 b.
18. ZHienbaeva N.B., Autaeva A.N., Mahambetova A.B. Қазirgi zamanғy zhоғары оқу орнынyнда bilim беру zhүjesindegi dualdy-baғyttalған оқуы teoriyasы мен praktikasы: Оқу құралы. – Almaty: TOO «Langer Trejd», 2019. – 164 bet.

МРНТИ 14.25.05

<https://doi.org/10.51889/3541.2022.74.61.016>

Әлқожаева Н.С., ¹ Батырбекова Д.Д.^{1*}

¹ Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті,
Алматы, Қазақстан

ӘЛЕУМЕТТІК ПЕДАГОГТЫҢ АНИМАТОРЛЫҚ ӘРЕКЕТТІ ҰЙЫМДАСТЫРУДА АРТ-ТЕХНОЛОГИЯНЫ ҚОЛДАНУ ЖҰМЫСЫНЫҢ МАҢЫЗДЫЛЫҒЫ

Аңдатпа

Мақалада болашақ әлеуметтік педагогтің қызметі мен міндеттері жайлы сөз қозғалады. Артпедагогиканың мүмкіндіктері мен қазіргі уақыттағы қажеттілігі айтылып, оның қолдану аясы талқыланды. Қазіргі әлеуметтік-мәдени анимация "3d" формуласы ретінде анықталады: delassiment (релаксация) → divertissement (ойын-сауық) → development (даму) және осы формуланы біз өз зерттеулерімізде толықтай қолдандық. Осы үш негізге сүйене отырып, педагогикалық анимацияның жалпы және қосымша білім беру жүйесіндегі рөлі талданып, қолданатын әдіс-тәсілдер таңдалынды. Педагогикалық анимация аясында оқушылардың аниматорлық әрекетінің басты ерекшеліктеріне мән берілді. Әлеуметтік педагогтар оқушылардың аниматорлық әрекетін ұйымдастыру үшін арт-

технологияларды қолданады. Арт-технологияға музыка, би, қолөнер, сурет салу, кескіндеме, мүсін жасау, қуыршақ театры сияқты өнердің түрлері жатады. Мақаланың мақсаты – оқушылардың бос уақытын көркем шығармашылық арқылы интеллектуалды белсенділігін арттыру. Зерттеудің өзектілігі қоғамның білікті мамандарға – жас ұрпақтың бос уақытын сауатты басқара алатын әлеуметтік педагогтарға қажеттілігімен анықталады. Әлеуметтік мұғалімнің кәсіби өзін-өзі жүзеге асыру салаларының бірі – арт-технология, яғни әлеуметтік-мәдени сала мен білім беру мүмкіндіктерін қолдана отырып, оқушылардың қоғамдағы бос уақытын ұйымдастыру. Мақаланың нәтижесі оқушыларға боямақтарды бояту арқылы олардың ішкі күйлеріне үңіліп, олардың мінез-құлқындағы өзгешеліктерді анықтау. Алынған нәтижелер әлеуметтік педагогтің алдағы жұмыстарына бағыт береді. Жасалынған зерттеу жұмысы нәтижесінде арт-технология арқылы оқушының әлеуметтік ортаға сіңуі, қабілетін тануы, өзіне деген сенімділігі артуы анықталады. Мақалада әлеуметтік педагогтар қолданатын әдіс-тәсілдер мен арт-технологияның маңыздылығы толықтай сипатталады.

Түйін сөздер: арт-педагогика, білім жүйесі, әлеуметтік педагог, көркемдік технология, аниматорлық әрекет.

*Алгожаева Н.С.,¹ Батырбекова Д.Д., *¹*

*¹Казахский национальный университет имени аль-Фараби
Алматы, Казахстан*

ВАЖНОСТЬ РАБОТЫ СОЦИАЛЬНОГО ПЕДАГОГА ПО ИСПОЛЬЗОВАНИЮ АРТ-ТЕХНОЛОГИЙ В ОРГАНИЗАЦИИ АНИМАТОРСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

Аннотация

В данной статье рассматривается о деятельности и задачах будущего социального педагога. Называются возможности и современные потребности артпедагогике, рассмотрены сферы ее применения. Современную социокультурную анимацию определяют как формулу «3D»: *delassiment* (расслабление) → *divertissement* (развлечение) → *development*(развитие) и эту формулу мы полностью использовали в своих исследованиях. На основе этих трех оснований проанализирована роль педагогической анимации в системе общего и дополнительного образования и предложены используемые методы. В процессе педагогической анимации рассмотрены основные особенности анимационной деятельности учеников. Социальные педагоги употребляют арт-технологии для организации анимационной деятельности учеников. Арт-технологии включают в себя такие виды искусства, как музыка, танец, ремесла, рисунок, живопись, скульптура, кукольное искусство. Целью данной работы является повышение интеллектуальной активности учащихся за счет художественного творчества в свободное от учебы время. Актуальность исследования определяется необходимостью общества квалифицированным специалистам - социальным педагогам, способным грамотно управлять досугом молодого поколения. Одна из сфер профессионального самореализации социального учителя – арт-технологии, то есть организация досуга учащихся в обществе с использованием социально-культурной сферы и образовательных возможностей. Результат статьи заключается в том, чтобы обратить внимание учащихся на их внутренние состояния с раскрашиванием красок и выявлять различия в их поведении. Полученные результаты дают направление дальнейшей работе социального педагога. В результате проведенной исследовательской работы через арт-технологии выявляется проникновение учащегося в социальную среду, узнаваемость способностей, повышение уверенности в себе. В статье подробно описывается важность методов и арт-технологий, применяемых социальными педагогами.

Ключевые слова: арт-педагогика, система образования, социальный педагог, художественные технологии, анимационная деятельность.

Algozhaeva N.,¹ Batyrbekova D.,¹

*¹Al-Farabi Kazakh national university,
Almaty, Kazakhstan*

THE IMPORTANCE OF THE WORK OF A SOCIAL PEDAGOGUE ON THE USE OF ART TECHNOLOGIES IN THE ORGANIZATION OF ANIMATION ACTIVITIES

Abstract

The given article goes over the activities and tasks of the future social teacher. The possibilities and modern necessities of art pedagogy are named, the areas of its application are discussed. Modern socio-cultural animation is defined as the 3D formula: delassiment (relaxation) → divertissement (entertainment) → development (development) and this formula we fully used in our research. Based on these three foundations, the role of pedagogical animation in the system of general and additional education is analyzed and the methods are proposed. In the process of pedagogical animation, features of the animation activities of students are considered. Social pedagogues utilize art technologies to organize animation activities of students. Art technologies have next types: such as music, dance, crafts, drawing, painting, sculpture, puppetry. The aim of this technology is to increase the intellectual activity of students through artistic creativity in their free time. The relevance of the work is determined by the need to study qualified specialties - social teachers, a spontaneous letter of leisure of the younger generation. One of the spheres of professional self-realization of social education is art technology, that is, the organization will be trained in the public with the use of the socio-cultural sphere and educated goals. In the article, students explore their inner states by coloring pages and identifying differences in their behavior. The result of the article is to draw the attention of students to their internal states with coloring of colors and to identify differences in their behavior. As a result of research work through art technology, the student's penetration into the social environment, recognition of abilities, and increased self-confidence are revealed. The article details the importance of methods and art technologies used by social pedagogues.

Keywords: art pedagogy, education system, social pedagogue, art technologies, animation activity.

Кіріспе. Жаһандану дәуіріндегі білім жүйесі де озық технология, ұтымды әдіс-тәсілдер, креативті шешімдерді талап етеді. Оқушы тұлғасына жаңа көзқарас оның жан-жақты дамуына, қалыптасуына қоғам болып ат салысуымыз керек. Оқушылардың білім жағынан ғана емес, рухани дамуы маңызды болып тұр. Еліміздегі түрлі әлеуметтік қиындықтар оқушылардың мінезінен, көзқарасынан, сабаққа деген ынтасынан байқалады. Балалық шақта қиял мен зейін – бұл әлемнің символдық танымы, бұл баланың бейімділігі мен қабілеттерін ашатын механизмдердің бірі. Анимация, шығармашылық қызметтің басқа түрлері сияқты, өнердің әртүрлі бағыттарын біріктірді. Баланың даму процесінде шығармашылық қабілеттердің қалыптасуы бірқатар кезеңдерден өтеді: мектепке дейінгі жаста ол қиял негізінде қалыптасады – "жалпы шығармашылық", бастауыш мектеп жасында оқу іс-әрекетін игеру нәтижесінде "бір орында қалу" байқалады. Жасөспірім кезінде тағы да күрделі іс-шараларда жеке тұлғаның шығармашылық әлеуеті көрінеді. Психологтар шығармашылық бейімділікті түсінудің екі негізгі бағытын анықтады. Бірқатар мамандар шығармашылық – бәріне белгілі бір дәрежеде тән деп санайды. Оларға қарсылық білдіріп, көбісі жаратушы бола алмайды. Шығармашылық тұлға – бұл төзімділікпен, жоғары деңгейдегі бағдарланумен, шығармашылықпен сипатталатын тұлға түрі. Бастауыш мектеп жасындағы шығармашылық қабілеттерді дамыту, ең алдымен, шығармашылық ойлау мен қиялды дамыту. Бұл сонымен қатар балаға іс-әрекетті, белгілі бір әрекеттерді таңдауға еркіндік беру, жаңасын іздеуге шақыру. Яғни, балаға өз бетінше жауап таба алатын жағдайлар жасау. Балаға өзін көрсете алатын және өзінің әлеуетін аша алатын стандартты емес тапсырмалар беру. Даму балаға көмек пен қолдау көрсетілген ыңғайлы жағдайда ғана қолайлы болады. Шығармашылық қабілеттерін дамыту үшін қолайлы жағдай жасау ғана маңызды емес. Барлық балалар шығармашылық белсенділікті сақтай алмайды. Дұрыс таңдалған оқыту әдістері балаларға шығармашылық дамудың жоғары деңгейіне жетуге көмектеседі. Қабілеттерді дамыту – күрделі процесс. Көркемдік қабілеттер 13-14 жаста айқын көрінеді, осы жылдары әдеби, математикалық және басқа қабілеттер де көрінеді. Жасөспірім – шығармашылықты дамытудың сезімтал кезеңі. Жасөспірімдер тәуелсіздікке, өзін-өзі жетілдіруге, стереотиптерден бас тартуға тырысады, бірақ өмірлік тәжірибенің жеткіліксіздігі, не болып жатқандығы туралы пікірлердің бір бағыты жасөспірімді кездейсоқ әсерге ұшыратады. Бұл дамудың болашағын анықтайтын педагогикалық және ата-аналарға бағытталған көмек. Жасөспірім кезіндегі шығармашылық қызметті дамытудың өзектілігі жасөспірімнің өзі үшін ең қиын міндеттерді шешуге ұмтылатындығына байланысты. Жасөспірімдердің шығармашылық іс-әрекетін ұйымдастыру және дамыту туралы заманауи идеялар оқу процесінде стандартты емес тапсырмаларды

қолдануға, оқушылар үшін қиындықтар туғызуға негізделген, оларды тек жаңа мәселелерді іздеу арқылы жеңуге болады.

Оқушы жанын түсініп, оның өз сезімдерін емдеп немесе басынан дұрыс өткеру үшін маманның көмегі қажет. Осы ретте әлеуметтік педагогтердің қосымша білім беру жүйесіндегі орнын айта кету керек. Әлеуметтік педагогтің кәсіби өзін-өзі жүзеге асыру салаларының бірі – педагогикалық анимация, яғни әлеуметтік-мәдени сала мен білім беру мүмкіндіктерін қолдана отырып, оқушылардың қоғамдағы бос уақытын ұйымдастыру. Осы бос уақытты сауатты ұйымдастыратын кәсіби шындалған әлеуметтік педагогтердің аздығы білім беру жүйесіндегі өзекті мәселелердің бірі. Оған қоса, инклюзивті білім беру жүйесі енгізілгендіктен қабылдауы әрқилы оқушылармен жұмыс жасауға тура келеді. Педагогикалық анимация – әмбебап құрал. Өйткені "оған сезім қосылады" [1; 24 б.]. Анимацияны ғаламдық тіл деп те айтып жүр. Анимацияны барлық пәндер бойынша қолдануға болады. Ғалымдар жазба тілдің орнына да анимацияны қолдануға кеңес береді. Бұл оқушылардың мәселені оңай шеше алатын иілгіштік, жасампаздық қасиетін шындайды. Бұл жалпы педагогикадағы анимацияның рөлін айқындайды. Ал, оқушылардың бос уақытын сапалы өткізуге қатысты әлеуметтік педагогтерге қажетті әдіс-тәсілдер мен оны тәжірибеге енгізу жөніндегі нұсқаулықтардың аздығы зерттеуіміздің өзектілігін анықтайды. Зерттеудің мақсаты – оқушылардың аниматорлық әрекетін ұйымдастыруды арт-технологияны енгізу арқылы дамытудың нақты жолдарын көрсету. Еуропада бастау алған концепцияның әлемнің басқа да жерлерінде тарала бастады. Жалпы педагогикалық анимацияның дамуы мен оқушылар үшін тиімділігі, қазіргі жаһандану кезеңіндегі маңыздылығы анықталды. Педагогикалық анимация тақырыбы – тың тақырыптардың бірі. "Анимация" терминін ең алғаш рет Ж.Дюмазедье енгізді [2; 28 б.]. Анимация ұғымының негізі латын сөздері болып табылады anima – жан; animatus-анимация, бұл жігерлендіру, рухтандыру дегенді білдіреді. Анимация – адамның толыққанды рекреациялық, әлеуметтік-мәдени, білім беру, мәдени-демалыс қызметін ынталандыру; қозғалыс белсенділігі мен қарым-қатынасты қамтамасыз ететін ойын-сауық пен физикалық жаттығулардың ұйымдастырылған процесі. Терминнің лингвистикалық аясы өте кең. Оны зерттеуші әлеуметтік-мәдени көшбасшылық сөзін ауыстыру үшін қолданған еді. Педагогикадағы аниматорлық әрекет терминіне дұрыс анықтама берген француз зерттеушісі оның мына белгілеріне басымдық береді [3; 23 б.]:

1. Өзіне және айналасындағыларға көмектесу, мерекелер мен іс-шаралар өткізу; мақсатында жеке тұлғаны танытуға бағытталған бос уақытты ұйымдастыру іс-шаралары;

2. Жеке тұлғаның немесе ұжымның бос уақыттағы сұраныстары мен олардың әлеуметтік-кәсіби қызметі арасындағы тепе-теңдікті орнату. Анимациялық қызметті ұйымдастыру кәсіптік және оқу қызметіне оқушылар мен педагогтер кедергі келтірмеуі тиіс;

3. Оқушының жеке басының білімі мен өзін-өзі тәрбиелеуіне бағытталған педагогикалық бақылау.

3.У.Колокольникова "Педагогическая анимация" еңбегінде бос уақытты тиімді өткізу, ұйымдастыру жұмысындағы педагог-аниматордың тұлғасына мән беріп, түрлі талаптарды санамалап жазған [4]. Әлеуметтік педагогтің жазғы лагерь уақытындағы ұйымдастыру жұмыстарын егжей-тегжейлі жазған. Педагогикалық анимация әлеуметтік-мәдени анимацияның аясында дамыған. Қазіргі әлеуметтік-мәдени анимация "3 D" формуласы ретінде анықталады: delassiment (релаксация) → divertissement (ойын-сауық) → development (даму) [4; 246 б.]. Басқаша айтқанда, аниматорлық әрекеттің мақсаты – адамның физикалық қалпына келіп, демалуын қуаныш пен рахат күйін сезіну арқылы шығармашылық қызметке (дамуға) деген қажеттілігін қанағаттандыруды сүйемелдеу. Аниматорлық әрекетті пәнаралық байланыстар негізінде қарастырған жөн. Әлеуметтік педагогтің құзыреттілігін арт-технология арқылы арттыруды И.И.Шульга айтқан болатын [5; 34 б.]. Оның осы педагогикалық анимация тақырыбы бойынша іргелі зерттеулер жүргізгенін көрдік. И.И. Шульга әлеуметтік педагогтердің әлеуметтік-педагогикалық аниматорлық әрекетіне дайындық мәселесіне ерекше көңіл бөлген. Әр жас кезеңіндегі анимациялық іс-шаралар балалардың мектепке дейінгі жастан жасөспірімге дейінгі қабілеттерін ашуға ықпал етеді. Даму процесінде "жалпы шығармашылық" тұлғаның ажырамас ерекшелігі болып қала береді, әр бала өзін қандай да бір қызмет түрінде: бейнелеу немесе қолданбалы шығармашылықта, декламацияда, драматургияда, музыкада, анимациялық техниканы қолдануда толық ашады.

Материалдар мен әдістер. Болашақ әлеуметтік педагогтің жұмысын ұйымдастыру үшін теориялық, эмпирикалық, педагогикалық әдістер қолданылды. Педагогикаға енгеніне көп бола қоймаған аниматорлық іс-әрекеттің түпкі мақсаты мен қажеттілігін түрлі дереккөздерден анықтап, салыстырдық. Педагогикалық, психологиялық, философиялық бағыттағы еңбектерді салыстырып, әлеуметтік-мәдени анимациядан педагогикалық анимацияға өту концепциясын қарастырдық. Болашақ әлеуметтік

педагогтердің оқушылардың аниматорлық әрекетін ұйымдастыруды арт-технологиялар арқылы дамыту жұмыстарында педагогикалық бақылау, сауалнама, интервью, анализ жасау әдістері қолданылды.

XX ғасырдың басында Францияда айтыла бастаған аниматорлық әрекет ілімі біздің білім жүйеміз үшін тың сала екені белгілі. Отандық және шетелдік ғалымдар педагогикадағы аниматорлық әрекетті жалпы және қосымша білім беру үшін өте тиімді әдіс деп тапты. И.И. Шульга, В.С. Курило, Ж.Дюмазедье сынды әлеуметтанушылар "анимация" терминіне әр түрлі қырынан анықтама берген. Солардың ішінде В.С. Курилоның анықтамасы аниматорлық әрекеттің мән-мағынасын ашып тұр деуге болады. Ол "Анимация – бұл адамның толыққанды рекреациялық, әлеуметтік-мәдени бос уақытын және басқа да іс-әрекеттерін оған әсер ету арқылы ынталандыру, жігерлендіру және рухтандыру" [6; 157 б.] десе, аниматорлық әрекеттің психологиялық, әлеуметтік, педагогикалық әлеуетін анықтайды. Зерттеулерге шолу жасай келе, әлеуметтік педагогтің оқушылардың аниматорлық әрекетін ұйымдастырудың маңыздылығына тоқталғмыз келеді. Пандемиядан кейінгі үрей, елдегі қымбатшылық, әлемдегі тұрақсыздық адамзаттың бойында бір қорқыныш ұялатты. Оның үстіне цифрлы технологияның жетістігі, интернеттің қолжетімділігі, оқушылардың ата-ана бақылауынан қағыс қалуы тәрбие беру процесінің ақсап жатқанын көрсетті. Өсіп келе жатқан жаңа буынды қоғамдағы қысымнан сақтап, оған жол көрсетуші, бағыттаушы – болашақ әлеуметтік педагогтің міндетіне жатады. Адамның өмірін жеңілдететін технология ойлап тапқан соң, бос уақытты сапалы өткізу деген қажеттілік пайда болғанын білеміз. Осы бос уақытты баланың ішкі әлемін емдеуге, оған шабыт беруге, қолдау көрсетуге, потенциалын ашуға бейімдеу керек. Педагогтердің тағы бір міндеті оқу-тәрбиелеу процесінде жаңа технологияларды енгізіп, тәжірибеде сынап отыру. Осы орайда оқушылардың аниматорлық әрекетін не үшін ұйымдастыру керек деген заңды сұрақ туады. Бұл сұраққа ғалым П.А.Зверев аниматорлық әрекеттің ерекшеліктеріне тоқтала отырып жауап берген [7; 165 б.]:

– аниматорлық әрекет – бұл ұжым мүшелерін біріктіретін педагогикалық құрал. Анимацияда қуаныш, күлкі, альтуризм, қолдау, жан ашырлық сияқты сезімдер қатар жүреді.

– анимация – барлық өнер түрлері тоғысқан әмбебап алаң. Оқушы бұл жерде театр, музыка, би, сурет салу өнерімен таныс болып, өзін сынап көреді.

– аниматорлық әрекет – аудиторияның психотерапевтік, профилактикалық, релаксациялық қажеттілігін өтейді. Түрлі ойындарды ойнатып, олардың дене тәрбиесіне, күлкі арқылы көтеріңкі көңіл-күйді және ішкі қорқыныштарын жеңуге жағдай жасалады.

– өзіміздің мерекелер мен іс-шаралар арқылы оқушыларға этникалық, діни, әдеби тәрбие беруде аниматорлық әрекетті дұрыс ұйымдастыру.

– ең басты нәрсе – оқушылардың бос уақытын сапалы өткізуге аниматорлық әрекеттерді ұйымдастыру.

– шығармашылық мүмкіндіктері мол аниматорлық әрекет арқылы қосымша білім беру жүйесінің деңгейі өсті

– аниматорлық әрекет оқушылардың өзін-өзі бағалау деңгейін көтереді.

Л.Р. Бакеева өз мақаласында артпедагогика, арт-технология, арт-терапия ұғымдары бір-бірімен тығыз байланысты екенін айтты. Арт-терапия психологиялық бағытта қолданылса, арт-технология қандай да бір мақсатқа жетелеп, міндеттерді шешуге бағытталған дейді [8; 94 б.]. Арт-технология – бұл білім беру процесінде тұлғаның шығармашылық әлеуетін дамытуға бағытталған әр түрлі өнер түрлерінің формалары, әдістері мен құралдарының жиынтығы. Арт-технологиялар сонымен қатар көркем және шығармашылық технологиялар деп аталады, бұл мұғалімнің немесе психологтың білімі, дағдылары мен іс-әрекетінің жиынтығын білдіреді, бұл баланың (жасөспірімнің) жеке басына көркемдік шығармашылық құралдарымен әсер етуге мүмкіндік береді. Педагогтер анимация технологиясын жиі таңдайды, өйткені ол баланы жан-жақты дамытады. Арт әдістерінің негізгі мақсаты – бұл қоршаған ортамен және әрбір оқушының өз-өзімен үйлесімді өмір сүруі [9; 6 б.]. Баланың сөйлеуі, ұсақ моторикасы, коммуникативті дағдылары, эмоцияларды түсіну және оларды білдіру, логикалық дәйекті ойлау қабілеті, ерік-жігері, көркем және эстетикалық қабылдауы өз жасына сай жүріп отырады. Егер сіз "арт технологиясы" терминін компоненттерге бөлсеңіз, онда сіз осы тұжырымдаманың мазмұнды бөлігін бірден көре аласыз. Арт (ағылш. art) – бейнелеу өнері, технология-формалардың, әдістердің, тәрбие құралдарының арнайы таңдауы мен орналасуын анықтайтын психологиялық-педагогикалық көзқарастардың жиынтығы. Осылайша, арт-технология – бұл әр түрлі өнер түрлерін қолдана отырып, оқу-тәрбие міндеттерін шешуге бағытталған мұғалімнің дәйекті іс-қимыл жүйесі. Арт-технологияның негізгі мақсаты – оқушының ішкі әлемін үйлестіру, оның жеке басын дамыту негізінде оқу-тәрбие міндеттерін шешуге жағдай жасау.

Жалпы арт-технологияның мынадай түрлері бар: ертегі, би, сурет салу, кесіндеме, қуыршақ, музыка, т.б. С.В.Старикова осы технологияларды әлеуметтік педагогті тәрбиелеу үшін қолданған [10; 27 б.].

Зерттеу нәтижелері. Әлеуметтік педагог оқушылардың аниматорлық белсенділігін арттыру үшін бірқатар жұмыс кезеңдерін атқару керек. Анимациялық қызметтің жаңа технологияларын іздеу барысында негізгі кезеңдерді қарастыру керек:

1. Дайындық кезең: жасөспірімдер ұжымын біріктіру; фобияларды жеңу және жасөспірімдердің жағымсыз қасиеттерін жою; адамгершілік қасиеттерді қалыптастыру жеке тұлғалар; шешендік, риторикалық, театрлық және поэтикалық оқыту декламациялар; жасөспірімдердің атомдардағы психологиялық және педагогикалық аудиториямен қарым-қатынас жасау тәсілдері.

2. Аналитикалық кезең: анимация тарихын зерттеу; негізгі анимациялық, шығармашылық тұжырымдамаларды зерттеу; мерекелер мен іс-шаралардың жіктелуін зерттеу мемлекеттік, этникалық, жеке сипаттағы; ұйымның құрылымын зерттеу және анимация өткізу; анимациялық қызметті толтыруды зерттеу: конкурстар, ойындар, фольклор шығармалары (жұмбақтар және т.б.). Бұл кезеңде қосымша білім беру мұғалімі жасөспірімдерді дайындайды аниматор мамандықтары: іс-шаралардың түрлері мен жіктелуі туралы әңгімелейді, жасөспірімдерде негізгі қасиеттерді тәрбиелейді. Осы кезеңде қосымша білім беру мұғалімі сценарийді бекітуге және іс-шараны ұйымдастыруға бағытталған әкімшілікпен кездесу өткізеді. Ата-аналармен және дәрігерлермен әңгіме жүргізіледі, онда ерекшеліктер анықталады қатысушылардың психологиялық және физиологиялық денсаулығы. Жасөспірімдер ұжымымен бірлесіп іс-шара ұйымдастырылады. Маңызды ерекшелігі мұғалімнің жетекшілігімен жасөспірімдерді мерекеге өз бетінше дайындау қосымша білім беру.

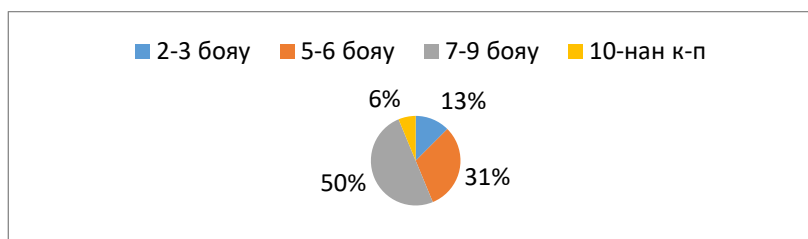
3. Сындарлы кезең: іс-шара тақырыбын таңдау; сценарий жазу; өткізу орны мен уақытын таңдау; әкімшілікті, педагогтарды, ата-аналар мен балаларды шақыру; реквизиттерді таңдау; костюмдер жасау; музыка мен аппаратураны таңдау; шақыру қағаздарын жіберу; репетицияларды бірлесіп өткізу. Осы кезеңде қосымша білім беру мұғалімі сценарийді бекітуге және іс-шараны ұйымдастыруға бағытталған әкімшілікпен кездесу өткізеді. Ата-аналармен және дәрігерлермен әңгіме жүргізіледі, онда ерекшеліктер анықталады қатысушылардың психологиялық және физиологиялық денсаулығы. Жасөспірімдер ұжымымен бірлесіп іс-шара ұйымдастырылады. Маңызды ерекшелігі мұғалімнің жетекшілігімен жасөспірімдерді мерекеге өз бетінше дайындау қосымша білім беру.

4. Ұйымдастырушылық кезең: іс-шараны өткізу; көрермендерге сюжетті түсіндіру ойындар мен байқауларға жасөспірімдер мен аудиторияның бірлесіп қатысуы; фотосессия өткізу; қатысушыларға сыйлықтар мен сыйлықтар тапсыру. Бұл кезеңде қосымша білім беру мұғалімі жасөспірімдермен бірге ұжым іс-шаралар өткізеді, яғни анимациялық іс-шараларды жүзеге асырады. Әдетте, тапсырмалар жеке орындалады. Сонымен қатар, ұжымдық жұмыс жасау қажет тапсырмалар бар және мұндай тапсырмалар мектеп жасына дейінгі балаларға ерекше рахат сыйлайды. Ұжымдық жұмыстың пайда болуы – көрнекі бейненің маңызы зор. Ұжымдық сурет әрқашан мазмұнға бай, жеке орындалған жұмысқа қарағанда жақсы әсер қалдырады. Балалар барлығы бірге әрқайсысына қарағанда маңызды бейнені ала алатынын түсінеді. Онда әркім өз бірдеңесін көре алады, оған өз атын бере алады. Алайда, қатысу сезімі топпен бірлік сезімін тудырады және мұнда және қазір болу құқығы да сақталуы тиіс. Әрине, балалардың бірлескен іс-әрекеттің қандай да бір түріне дайындығын ескеру қажет. Балалардың ұжымдық іс-әрекетінің процесі де, нәтижесі де сәтті болуы үшін біртіндеп күрделіге ауыса отырып, қарапайым бірлескен-жеке жұмыс түрінен бастау керек. Мұндай әрекеттің нәтижесінде балаларда жағымсыз эмоциялар пайда болады, психологиялық энергия бөлінеді, ол әдетте тиімсіз шиеленіске жұмсалады, ал балалар тыныш және босансыған сезімде болады. Демонстрация, негативизм, агрессия бастамашылық пен шығармашылыққа жол береді. Бұл технологиялар оқушылар мен мұғалімдер арасында жағымды эмоционалды көңіл-күй қалыптастыруға, оқушылардың ересектермен талқылау қиынға соғатын мәселелеріне, тәжірибелеріне жүгінуге, осы мәселелерді көркемдік қызмет арқылы шешудің жолдарын табуға көмектеседі. Сонымен, арт-педагогикалық технологияларды қолдану, өз кезегінде – білім алушының эмоционалдық денсаулығының алдын алу мен түзетудің тиімді әдісі. Оқушылардың аниматорлық әрекетін арт-технологиялар арқылы дамыту жұмыстарын ұйымдастыру жұмыстарына мектеп жанындағы үйірмеге баратын әр түрлі (9-12) жастағы 20 оқушы қатысты. Олардан алдын-ала сауалнама алынды. Берілген жауаптарға қарап отырып, әр баланың қызығушылығын анықтадық. Арт-технологияның сурет салу деген әдісін қолдана отырып, балалардың ішкі күйін, дүниетанымын, әлемді қалай көретінін түсінуге тырыстық. Неге сурет салу терапиясы деген сұраққа жауап беретін болсақ, 9-12 жастағы балалардың қызығушылығын бірінші кезекте оятқан, бұл түрлі-түсті бояулар және суреттер болды және бұл терапияның айтарлықтай жағымды

тұстары бар. Сурет салу арқылы жады мен ойлау қабілеті дамиды, адам ашық әрі өзіне сенімді болады. Бұл өзін-өзі танытудың және эстетикалық талғамды қалыптастырудың тамаша тәсілі. Артықшылықтары:

- өзін-өзі көрсетуге көмектеседі;
- есте сақтау, ойлау, шоғырлану және назар аударуды дамытады;
- психологиялық проблемалар мен депрессиядан арылуға көмектеседі;
- көңіл-күйді жақсартады және өзін-өзі бағалауды арттырады;
- тыныштандырады, жаңа күштермен және энергиямен толтырады;
- әдемілікке шақырады;

Эксперимент алдында оқушыларға боямақтар берілді. Суретті бояу үшін түрлі бояуларды қолдану қажеттілігі ескертілді. Егер бала 7-9 бояуды қолданатын болса, оның эмоционалды күйі қалыпты дегенді білдіреді. Ал керісінше одан аз болса, баланың ішкі күйінде бір түйткілдің барын анықтауға болады. Төмендегі суретте оқушылардың суреттерін талдау кезінде алынған нәтижелер берілген.

1-сурет. Оқушылардың эмоционалды күйін анықтау әдісі

Алынған нәтиже бойынша оқушылардың 13 пайызында аффект бары анықталды. Қалған 31 пайызы аздаған коррекцияны қажет етеді. Қалған оқушылардың эмоционалды саулығы қалыпты деген қорытынды шығардық. Сурет салу – барлық жастағы адамдарға қолданатын, кең таралған арт-технологияның бір түрі. Оқушылардың аниматорлық әрекетін дамыту үшін арт-технологияның жеңіл түрінен бастау керек деп санаймыз. Оның ішінде боямақты бояу балада еш қиындық тудырмайды, яғни сурет сала алмаймын деген қорқыныш болмайды. Біз осы әдіспен балалардың эмоционалды күйін анықтап, әрі қарай түзету жұмыстарын жасаймыз. Осы алынған нәтижелерге сүйене, ғылыми зерттеуіміздің жаңашылдығы мынандай деп тұжырымдаймыз: арт-технология жұмысын әрбір пән мұғалімі өз сабақтарында қолданатын болса, бұл оқушының эмоционалды қалпының жоғарылауына әкеледі, ал ол дегеніміз баланың әрбір сабаққа белсене қатысуы, ортада өзін жайлы сезінуі және қарым-қатынасқа ашық болуы деген сөз.

Талқылау. Әр жас кезеңіндегі аниматорлық әрекеттер балалардың мектепке дейінгі жастан жасөспірімге дейінгі қабілеттерін ашуға ықпал етеді. Даму процесінде "жалпы шығармашылық" тұлғаның ажырамас ерекшелігі болып қала береді, әр бала өзін қандай да бір қызмет түрінде: бейнелеу немесе қолданбалы шығармашылықта, декламацияда, драматургияда, музыкада, анимациялық техниканы қолдануда толық ашады. Оқушы тұлғасына экспрессивті өнердің көмегімен эмоционалды бай ортада әсер етуге болады. Болашақ әлеуметтік педагогтің аниматорлық әрекетін ұйымдастыруды дамыту жұмыстары арт-технологиялардың көмегімен қарқынды жүреді. Енді технологияның әрқайсысына жеке тоқталып, олардың мақсаты мен міндеттеріне, оқушылардың аниматорлық әрекетінің белсенділігін арттырудағы рөлін анықтаймыз. Арт-технологияның міндеттері [11; 358 б.]:

- * оқушылардың шығармашылық қабілеттерін өзектендіру және дамыту;
- * өзін-өзі бағалау мен өзін-өзі тануды арттыру;
- * эмоционалды-адамгершілік әлеуетін дамыту;
- * ішкі және топтық мәселелерді шешу қабілетін қалыптастыру;
- * эмоцияларды білдіру қабілетін қалыптастыру;
- * жанжалды жағдайларды шешу, шиеленісті жеңілдету, релаксация қабілетін қалыптастыру;
- * қарым-қатынас дағдыларын, әлеуметтік қолдау және өзара сенім дағдыларын дамыту.

Осы міндеттерге сай әлеуметтік педагог артпедагогика мен арт-терапияның мына технологияларын қолдануға болады [12; 92 б.]:

- изотехнология (сурет салу, саусақ кескіндеме, түсті кескіндеме);
- музыкалық технологиялар (музыкалық аспаптардың көмегімен сөйлесу, балалардың іс-әрекетін сүйемелдеу графикалық және түсті музыка);
- хореография, би – қосарланған және денеге бағытталған технология (дененің эмоциясын білдіру);
- адами қатынастардың ертегі бейнелерін қабылдау, бағалау және құру технологиялары;

- театр педагогикасы мен қуыршақ терапиясының ойын технологиялары мен технологиялары;
- көркем еңбек және қолөнер технологиялары. Сонымен қатар, анимацияны инновациялық арт-технология деп ұсынып жүр. Оның да бала дамуындағы жақсы жақтары жетерлік.

Сурет салу өнерінің барлық түрі оқушылардың аниматорлық әрекетін дамытатын ереше сала. Сурет арқылы бала ішіндегі әлемді, көңіл-күйін, болашақта күтетін сәттерін көрсете алады. Терапиялық мақсатта сурет өнері кең қолданысқа ие. Оқушы өзі айта алмаған ойын, қоя алмаған сұрағын суретке түсіре отырып, өзінің аниматорлық әрекетін дамытып отырады. Ән-күйдің де адамның эмоциясына әсер етіп, бір шешім қабылдауына, кешірім сұрауына, алғыс айтуына итермелейді. Ән мен күйді орындағанда адам жүрекпен айтса, сол басқа адамағ жетіп жатады. Әлеуметтік педагог оқушымен қарым-қатынаста оны түсіну үшін тиісті технологияны таңдап алуы керек. Оқушының интроверт, экстрроверттігіне қарай өнер түрлерін ұсына аламыз немесе баули аламыз. Ішкі күйді реттеуге, дененің белсенділігін арттыруға, сонымен қатар, дене қимылдары арқылы бір ойды жеткізуді үйренеді. Адамзаттық тілден басқа да коммуникация тілі бар. Ол – біз айтып отырған арт-технология. Әлеуметтік педагогтер оқушымен сау қарым-қатынас құру үшін, оның саналы адам болуы үшін өнер түрлерін тәрбиелік мақсатта қолданып отыр. Бұл жерде оқушылар сол өнермен түбегейлі айналысып кетуге немесе педагогтер бір өнерді үйретуге міндетті емес. Аниматорлық әрекетті ұйымдастыру – балаға жақсы әсер ететін, керек уақытында онымен контакт орнатуға мүмкіндік беретін жедел іс-шара.

Ертегі, қуыршақ театрының ойын технологиялары, театр – оқушылардың аниматорлық әрекетінің дамуына өте жақсы әсер етеді. Осы ретте анимация(мультфильм) – инновациялық арт-технология екенін айта кетейік [13; 913 б.]. Көрсетілген мақалада оқушылардың шығармашылық белсенділігін арттыру үшін мультфильм мен комикстің әсерін тәжірибе жүзінде анықтаған. Қазіргі заманда дәстүрлі оқыту әдістерімен шектелу білім алушылардың қажеттілігін өтей алмайды. Цифрлық технологияның заманында оқушыларға анимациялық мультфильм жасау соншалықты қиын нәрсе емес. Оқушылар өзі режисер, өзі сценарийін жазушы, өзі үйлестіруші бола алады. Оқушы бос уақытын өзінің интеллектуалды, эмоционалды дамуына жұмсайды. Осы тепе-теңдікті болашақ әлеуметтік педагогтер ескеріп, бір жүйемен жүруін қадағалаған жөн.

Арт-технология оқушыларға таңдауға, болжам жасауға, шешімін табуға, ойдан шығаруға, импровизация жасауға мүмкіндік береді. Әлеуметтік педагогтің қоғамдағы қызметін ескере отырып, арт-технологияларды тәжірибесіне енгізу керектігі нақтыланды. Әлеуметтік жағдайы, физиологиялық, психологиялық күйі мен жасы әр түрлі балаларға қолдануға болатын әмбебап әдістің тиімділігін көріп жүрміз. Оқушының шығармашылықпен айналысуына жағдай жасалып, қолдау көрсеткен жөн. Арт-технологиялар гуманизм, креативтілік, интегративтілік және рефлексивтілік идеяларының жетекші идеяларының кешені негізінде әзірленеді, олар арт-мұғалімнің практикалық қызметіне бағдар береді. Сонымен қатар, олар вербалды емес қарым-қатынас процесінде жүзеге асырылады, бұл ашық қарым-қатынасқа бейім емес балалар үшін маңызды және құнды, өйткені олар өз тілінде өте жақсы сөйлемейді, әрқашан өздерінің ішкі тәжірибелерін сөзбен жеткізе алмайды. Арт-технологиялар жоғары сапалы және тиімді оқыту мен тәрбиелеуге ықпал ететін құралдар мен әдістерді қамтитындықтан, олардың міндеттері оқыту мен тәрбиелеудің оң, дәлелді процесін, сондай-ақ жеке даму жағдайларын құруды қамтиды. Бұл міндеттерді [14; 49 б.]:

- өмірлік ресурстарды іске асыру және белсендіру арқылы шешуге болады; шығармашылық әлеуетті дамыту және жандандыру;

- өзін-өзі реттеу дағдыларына үйрету;

- коммуникативтік дағдыларға үйрету;

- қабылдау саласын дамыту үшін қолданамыз.

Анимациялық іс-шаралар, бір жағынан, рекреациялық қызмет атқарады, адамдардың әлеуметтік-мәдени бос уақыты және басқа да қызметі анимация мамандарының басшылығымен жүреді, екінші жағынан, анимациялық қызмет – бұл әзірлеу, ұйымдастыру және қамтамасыз ету қызметі, бос уақытты өткізудің арнайы бағдарламалары болып саналады. Айта кететін жайт, бұл аталған екі жақтылық көбінесе түсіндірудегі айырмашылықтарды тудырады, анимациялық зерттеулердегі ұғымдық-терминологиялық аппарат авторлардың қызметін көрсетеді. Бала басқаларды тыңдау және есту жанжалдарды шешу дағдыларын игереді, бұл оның сәтті әлеуметтік-коммуникативті дамуына негіз болады.

Қорытынды. Қорыта келе, болашақ әлеуметтік педагогтердің оқушылардың аниматорлық әрекетін ұйымдастыруды арт-технологиялар арқылы дамыту жұмыстары бірізділікті, ұқыптылықты, кәсіби байқампаздықты талап етеді. Арт-педагогика – бұл педагогикадағы ерекше бағыт, онда баланың жеке басын оқыту, дамыту және тәрбиелеу кез-келген оқытылатын пәнде өнер арқылы жүзеге асырылады. Бұл

пән дәстүрлі білім беру жүйесінің әдістерінен алшақтай отырып, мұғалімнің, оқушының және ата-ананың тікелей шығармашылық қарым-қатынасын түсіндіреді. Мұнда құнды нәрсе – мұғалім де, балалар да, ата-аналар да мәдениеттің тасымалдаушысы, ал артпедагогика оқушылардың әртүрлі санаттарымен: дарындыдан девианттыға дейін жемісті жұмыс істеуге мүмкіндік береді. Арт-педагогика оқытудың өзін-өзі оқытуға, тәрбиенің өзін-өзі тәрбиелеуге, ал дамудың тікелей өзін-өзі дамытуға ауысуына деген ұмтылысты қалыптастырады. Сондықтан А.Т. Қожағұлов [15; 136 б.]: "теория тұрғысынан көркемдік технологиялар шығармашылығы жалпы алғанда, мәселенің тәуелсіз тұжырымдалуына, көптеген түпнұсқа идеяларды қалыптастыруға және оларды стандартты емес шешуге ықпал ететін тұлғаның зияткерлік және жеке сипаттамаларының кешені ретінде түсіндіріледі" дейді. Арт-педагогика принциптері дәстүрлі классикалық жалпы педагогикалық принциптерге, арнайы дайындық принциптеріне, көркемдік-эстетикалық даму принциптеріне сүйенеді: педагогикалық процестің гуманистік бағыты принципі, тұлғаның әлеуметтік-тұлғалық дамуы, сараланған және жеке көзқарас принципі, баланың жас ерекшеліктерін ескеру, білім беру рефлексиясы принципі, жеке мақсат қою, жеке бағытты таңдау принципі, пәндердің интегративті байланысы, нәтижелі оқыту, шығармашылық. Оқушылардың аниматорлық әрекетін дамытудың мақсаты мен міндеттері анықталды, аниматорлық әрекет арқылы оқушы өзін қауіпсіз сезініп, айналасына ашыла түседі. Өзі түсіне алмай жүрген күйін мамандарға түсіндіре алатындай, көрсете алатындай жағдай бары қуантады. Қазіргі өте жылдам өтіп жатқан уақытты тиімді пайдалану керектігі түсінікті. Алайда, зерттеушілер жыл өткен сайын адамзаттың жұмыс сағаты азайып, бос уақыты көбейіп жатқанын растайды. Бос уақытты тиімді ұйымдастыратын мамандар да көбейіп, оларға деген қажеттілік артты. Осы орайда әлеуметтік педагогтердің оқушылар үшін бос уақытты дұрыс ұйымдастыру, оның жан-жақты дамыған тұлға боп өсуіне әсер ету, қиын сәттерде жедел көмек беру, қоғамға сіңіп, бір кірпіші боп қалануына септігін тигізу деп кете беретін қызметі мен міндеті бар екенін еске салайық. Болашақ әлеуметтік педагогтер өзекті мәселенің шешімін таба алатындай, үнемі жаңа нәрсені қолдануға дайын тұратын, сыни ойлауы ерекше дамыған маман болуы керек.

Пайдаланған әдебиеттер тізімі:

1. *What is animation pedagogy?* // http://cap.animwork.dk/en/what_is_animation_pedagogy.asp
2. Никитский М.В. *Теоретические и исторические аспекты современной социокультурной анимационной деятельности* / М.В. Никитский // *Вестник ПСТГУ. Серия IV. Педагогика. Психология.* – 2008. – № 3. – С. 28.
3. Уматова А.У. *Нравственное воспитание младших школьников средствами артпедагогики.* – автореферат на соиск. канд. пед. наук Махачкала, 2015. – 23 с.
4. Колокольникова З.У. *Педагогическая анимация: учеб. пособие.* – Красноярск: Сибирский федеральный университет, 2015. – 246 с.
5. Шульга И.И. *Профессиональная подготовка педагогов – организаторов детского досуга в теории и практике педагогической анимации: монография* / И.И. Шульга. – Новосибирск: Изд. НГПУ, 2010 (авт. 21,25 п. л.).
6. Lowe R.K. *Animation and learning: selective processing of information in dynamic graphics.* *Learning and Instruction*, 2003, vol. 13, no. 2, pp. 157–176.
7. Зверев П.А. *Особенности анимационной деятельности с подростками: поиск новых технологий* // *Гуманитарные науки.* 2014 №20(191) Выпуск 23. – С.165-171
8. Бакеева Л.Р. *Арт-технологии: специфика применения в образовании* // [Электронный ресурс] // <https://scienceforum.ru/2019/article/2018011490>
9. Айтбаева А.Б., Қасен Г.А. *Арт-методы в образовании.* – Алматы: Казахский университет, 2016 – 6 с.
10. Старикова В.С. *Развитие профессиональной компетентности будущего социального педагога средствами АРТ-технологий* : автореферат на соиск.уч.ст. канд.пед.наук. – Москва, 2008. – 27 с.
11. Boucheix J. M., Forestier C. *Reducing the transience effect of animations does not (always) lead to better performance in children learning a complex hand procedure.* *Computers in Human Behavior*, 2017, vol. 69, no. C, pp. 358–370.
12. Schontz W., Rasch T. *Functions of Animation in Comprehension and Learning.* In L. Richard, & W. Schnotz (Ed.), *Learning with Animation: Research Implications for Design.* New York, Cambridge UP, 2008. – P. 92–113.

13. Alaba S. *The Use of Educational Cartoons and Comics in Enhancing Creativity in Primary School Pupils in Ile-ife. Osun State, Nigeria. Journal of Applied Sciences Research*, 2007, vol. 3, no. 10, pp. 913–920.

14. Воронина А.Б. Анимация. Анимационная деятельность. Сущность понятий // Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского Серия «География». Том 25 (64). 2012 г. №3. – С.49-55.

15. Қожағұлов А.Т. Заманауи білім беру кеңістігіндегі арт-технологиялардың рөлімен маңыздылығы // Абай атындағы ҚазҰПУ-ң Хабаршысы «Педагогика ғылымдары» сериясы, No4 (68), 2020. 133-139 бб.

References

1. What is animation pedagogy? // http://cap.animwork.dk/en/what_is_animation_pedagogy.asp

2. Nikitskii M.V. *Teoreticheskie i istoricheskie aspekti sovremennoi sociokulturnoi animacionnoi deyatelnosti* / M.V. Nikitskii // *Vestnik PSTGU. Seriya IV. Pedagogika. Psihologiya*. – 2008. – № – S. 28.

3. Umatova A.U. *Nravstvennoe vospitanie mladshih shkol'nikov sredstvami artpedagogiki.- avtoreferat na sois. kand. ped.nauk Mahachkala, 2015.- 23s.*

4. Kolokol'nikova Z.U. *Pedagogicheskaya animaciya: ucheb. posobie*. – Krasnoyarsk: Sibirskij federal'nyj universitet, 2015. – 246 s.

5. Shulga I.I. *Professionalnaya podgotovka pedagogov – organizatorov detskogo dosuga v teorii i praktike pedagogicheskoi animacii: monografiya* / I. I. SHulga. – Novosibirsk: Izd. NGPU, 2010 (avt. 21,25 p. l.).

6. Lowe R. K. *Animation and learning: selective processing of information in dynamic graphics. Learning and Instruction*, 2003, vol. 13, no. 2, pp. 157–176.

7. Zverev P.A. *Osobennosti animacionnoi deyatelnosti s podrostkami: poisk novih tehnologii* // *Gumanitarnie nauki. 2014 №20(191) Vipusk 23, S.165-171*

8. Bakeeva L.R. *Art-tehnologii: specifiika primeneniya v obrazovanii* // [Elektronnyi resurs] // <https://scienceforum.ru/2019/article/2018011490>

9. Aitbaeva A.B., Kasen G.A. *Art-metody v obrazovanii.- Almaty: Kazahskii universitet, 2016 – 6 s.*

10. Starikova V.S. *Razvitie professionalnoi kompetentnosti budush'ego socialnogo pedagoga sredstvami ART-tehnologii* : avtoreferat na soisk.uch.st. kand.ped.nauk.- Moskva, 2008.- 27s

11. Boucheix J. M., Forestier C. *Reducing the transience effect of animations does not (always) lead to better performance in children learning a complex hand procedure. Computers in Human Behavior*, 2017, vol. 69, no. C, pp. 358–370.

12. Schontz W., Rasch T. *Functions of Animation in Comprehension and Learning. In L. Richard, & W. Schnotz (Ed.), Learning with Animation: Research Implications for Design. New York, Cambridge UP, 2008. P. 92–113.*

13. Alaba S. *The Use of Educational Cartoons and Comics in Enhancing Creativity in Primary School Pupils in Ile-ife. Osun State, Nigeria. Journal of Applied Sciences Research*, 2007, vol. 3, no. 10, pp. 913–920.

14. Voronina A.B. *Animaciya. Animacionnaya deyatelnost. Sush'nost ponyatii* // *Uchenie zapiski Tavricheskogo nacionalnogo universiteta im. V.I. Vernadskogo Seriya «Geografiya»*. Tom 25 (64). 2012 g. №3. S.49-55.

15. Kozhagulov A.T. *Zamanaui bilim beru kenistigindegi art-tehnologiyalardyn rolimen manizdiligi* // *Abai atindagy QazUPU-ң Habarshisi «Pedagogika gilimdari» seriyasi, No4 (68), 2020. 133-139 bb.*

МРНТИ 14.09.01.

<https://doi.org/10.51889/9974.2022.39.35.017>

Шакирова А.Д.^{1*}, Сейтенова С.С.², Шакирова Н.Д.³

¹І.Жансүгіров атындағы Жетісу Университеті, Талдықорған қ., Қазақстан

²М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті, Орал қ., Қазақстан

³Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті, Алматы қ., Қазақстан

**БІЛІМГЕРЛЕРДІҢ ОҚУ ӘРЕКЕТІНІҢ НӘТИЖЕЛІЛІГІНЕ
ӘЛЕУМЕТТІК-ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ ТРЕНИНГТІҢ ӘСЕРІ**

Аңдатпа